

TØNDER
KOMMUNE

Miljøgodkendelse af husdyrbrug

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	4
2	AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	5
3	VILKÅR	6
	3.1. GRUNDFORHOLD	6
	3.1.1. Generelle forhold	6
	3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG	6
	3.2.1. Stalde og anlæg	6
	3.2.2. Landskabelige hensyn	6
	3.2.3. Energiforbrug	7
	3.2.4. Vandforbrug	7
	3.2.5. Affald	7
	3.2.6. Management og egenkontrol	7
	3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	8
	3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering	8
	3.3.2. Spildevand	8
	3.3.3. Transport	8
	3.3.4. Driftsforstyrrelser og uheld	8
	3.3.5. Støj	9
	3.3.6. Skadedyr	9
	3.3.7. Kemikalier og pesticider	9
	3.3.8. Olie og brændstof	9
	3.3.9. Ensilage	9
	3.3.10. Foder	9
	3.3.11. Lys	10
	3.3.12. Husdyrbrugets ophør	10
	3.3.13. Lugt	10
	3.3.14. Støv	10
	3.4. HUSDYRBRUGETS AREALER	10
	3.4.1. Ejede og forpagtede arealer	10
	3.5. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER	10
4	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	11
	4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG	11
	4.1.1. Stald og anlæg	11
	4.1.2. Landskabelige hensyn	12
	4.1.3. Energiforbrug	13
	4.1.4. Vandforbrug	14
	4.1.5. Affald	14
	4.1.6. Management og egenkontrol	14
	4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	15
	4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering	15
	4.2.2. Spildevand	16
	4.2.3. Transport	16
	4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld	17
	4.2.5. Støj	17
	4.2.6. Skadedyr	17
	4.2.7. Kemikalier og pesticider	18
	4.2.8. Olie og brændstof	18
	4.2.9. Ensilage	18

4.2.10.	Foder	18
4.2.11.	Lys	19
4.2.12.	Husdyrbrugets ophør	19
4.2.13.	Ammoniak	19
4.2.14.	Lugt	23
4.2.15.	Støv	23
4.3.	HUSDYRBRUGETS AREALER	23
4.3.1.	Ejede og forpagtede arealer	23
4.3.2.	Afgræsningsarealer	24
4.3.3.	Anden afsætning af husdyrgødning	24
4.4.	BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER	24
4.4.1.	Bilag I-arter	24
4.4.2.	Bilag IV-arter	26
4.5.	NITRAT OG FOSFOR	30
4.5.1.	Nitrat og fosfor til vandløb og søer	30
4.5.2.	Nitrat til Vadehavet	31
4.5.3.	Nitrat til grundvand	34
4.5.4.	Fosfor til Vadehavet	35
4.6.	ALTERNATIVE MULIGHEDER	35
5	HØRINGER	36
6	KLAGE VEJLEDNING	37
7	BILAG	38
8	REFERENCER	39

1 INDLEDNING

Erik Petersen har den 28. august 2014 søgt om miljøgodkendelse af ejendommen Harres 68, 6261 Bredebro. Ejendommen er ejet af Rene Petersen.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen nr.67642, version 4 med tilhørende bilag.

Husdyrbruget drives af Erik Petersen, som også er kontaktpersonen.

Der søges om godkendelse til at udvide slagtesvineproduktionen på Harres 68 fra 4.807 slagtesvin 32-111 kg til 7.194 slagtesvin 32-112 kg, svarende til 217,82 DE.

Kontaktoplysninger:

Navn: Erik Petersen.

Adresse: Storde 3, 6261 Bredebro.

Tlf.: -.

Mobil: 28 76 31 52.

E-mail: storde@post.tele.dk.

Bedriftsoplysninger:

Navn: -.

CVR: 79 39 08 28.

CHR: 80497.

2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler den 11. august 2015 godkendelse til:

Husdyrproduktion:

Udvidelse fra 4.807 slagtesvin (32-111 kg) til 7.194 slagtesvin (32-112 kg), svarende til en udvidelse fra 143,14 dyreenheder (DE) til 217,82 DE.

Projekterede anlæg:

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med udvidelsen af dyreholdet.

Udbringningsarealer:

Der godkendes 393,06 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra 550,28 DE svin (gylle og dybstrøelse).

Afsætning af husdyrgødning:

Det er godkendt, at der kan afsættes overskydende husdyrgødning fra den samlede bedrift til biogasanlæg.

Godkendelsen er meddelt efter § 12 i husdyrloven¹.

Vi vurderer i kapitel 4, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget ved at anvende den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning med tilhørende miljøredegørelse og efterlever vilkårene i kapitel 3.

Vi har vurderet, at projektet ikke kan påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter. Vurderingen er foretaget efter §§ 7 og 11 i habitatbekendtgørelsen².

Hvor intet andet er nævnt, skal vilkårene være overholdt når godkendelsen tages i brug.

Husdyrbruget skal leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning fremgår af kapitel 6.

Helle H. Iversen
Miljømedarbejder

Tønder, den 11. august 2015

3 VILKÅR

3.1. GRUNDFORHOLD

3.1.1. Generelle forhold

3.1.1.1. Denne godkendelse bortfalder hvis den ikke er udnyttet inden 2 år efter den er meddelt. Godkendelsen er udnyttet når bygge- og anlægsarbejder eller når udvidelsen eller ændringen af dyreholdet er påbegyndt. Dog med den forudsætning, at den udnyttelse som er påbegyndt, færdiggøres i et rimeligt tempo, hvilket normalt vil sige, at den skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb.

3.1.1.2. Husdyrbruget godkendes til et maksimalt dyrehold på 7.194 slagtesvin (32-112 kg) i alt svarende til 217,82 DE.

3.1.1.3. Dyrene skal opstaldes om anført i tabellen:

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Slagtesvinestald fra 2005	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv.	Slagtesvin (32-112 kg)	2.061 dyr/448 stipladser	62,40
2	Slagtesvinestald fra 2001	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv.	Slagtesvin (32-112 kg)	2.061 dyr/448 stipladser	62,40
3	Slagtesvinestald fra 1999	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv.	Slagtesvin (32-112 kg)	2.061 dyr/448 stipladser	62,40
4	Slagtesvinestald fra 1965	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv.	Slagtesvin (32-112 kg)	1.011 dyr/220 stipladser	30,61
I alt				7.194	217,82

3.1.1.4. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

3.1.1.5. Et eksemplar af godkendelsen skal være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet være gjort bekendt med godkendelsens indhold.

3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.2.1. Stalde og anlæg

3.2.1.1. I staldene nr. 1, 2, 3 og 4 skal stierne indrettes med 50-75 % fast gulv. Det resterende areal i stierne skal være spaltegulv.

3.2.2. Landskabelige hensyn

Der stilles ingen vilkår.

3.2.3. Energiforbrug

- 3.2.3.1. Der skal foretages et energieftersyn på ejendommen, hvor de energikrævende processer gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport, som indeholder evt. konkrete energibesparende forslag. En kopi af rapporten skal kunne fremvises til kommunen på det først kommende miljøtilsyn på ejendommen efter at miljøgodkendelsen er meddelt.
- 3.2.3.2. Ventilatorerne skal rengøres mindst én gang om året. Datoen for rengøringen skal fremgå af egenkontrol-journalen. Se vilkår 3.2.6.
- 3.2.3.3. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el og olie, som bruges gården. Dette kan evt. være via regnskabet.

3.2.4. Vandforbrug

- 3.2.4.1. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.
- 3.2.4.2. Staldene skal sættes i blød før vask, og de skal vaskes med højtryksrensere.

3.2.5. Affald

- 3.2.5.1. Hvis der opbevares spildolie og andet flydende farligt affald, skal det opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
- 3.2.5.2. Hvis der opbevares fast farligt affald skal det opbevares indendørs på fast og tæt bund.

3.2.6. Management og egenkontrol

- 3.2.6.1. Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
- Antal producerede dyr
 - Gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt)
 - Foderforbrug pr. kg tilvækst
 - Det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingerne.
- 3.2.6.2. P af dyr skal beregnes på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder.
- 3.2.6.3. Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 3.2.6.4. Logbogens/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.2.6.5. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.

3.2.6.6. Der skal desuden føres følgende driftsjournaler:

- Mark- og gødningsplaner, foderplaner og sprøjtejournaler.
- Oversigt over, hvornår der er foretaget vedligeholdelse/rengøring af ventilationsanlægget.

3.2.6.7. Ovenstående oplysninger skal opbevares samlet, være opstillet overskueligt, være opdateret og lettilgængelige for tilsynsmyndigheden. Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

3.3.1.1. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.

3.3.1.2. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.

3.3.1.3. Hvis der forekommer spild skal det straks opsamles.

3.3.1.4. Markstakke med dybstrøelse (kompost) må ikke placeres nærmere end 300 m fra § 7 området Kongens mose, se bilag 7d.

3.3.2. Spildevand

Der stilles ingen vilkår.

3.3.3. Transport

3.3.3.1. Vejene skal rengøres/fejles efter end markarbejde såfremt der spildt gødning, jord el. lign.

3.3.4. Driftsforstyrrelser og uheld

3.3.4.1. Der skal ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, straks ske alarmering til alarmcentralen på telefon 112, og igangsættes afværgeforanstaltninger, der kan begrænse forureningen af omgivelserne mest muligt.

3.3.4.2. Tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 15 m fra gyllebeholderne, skal sikres, så der i forbindelse med uheld ikke kan afledes gylle/ensilagesaft til drænsystemet.

3.3.4.3. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende skal det opbevares i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det

område hvor beholderne står, skal udformes så at den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

3.3.5. Støj

Der stilles ingen vilkår.

3.3.6. Skadedyr

3.3.6.1. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

3.3.7. Kemikalier og pesticider

3.3.7.1. Kemikalier skal opbevares i et rum uden afløb og med fast og tæt bund.

3.3.8. Olie og brændstof

Der stilles ingen vilkår.

3.3.9. Ensilage

Der stilles ingen vilkår.

3.3.10. Foder

3.3.10.1. Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x antal producerede slagtesvin skal være mindre end 4.465 kg P pr. år (beregnet ud fra oplysninger i ansøgning). Dette træder i kraft så snart dyreholdet udvides.

P ab dyr pr. slagtesvin beregnes ud fra følgende ligning: P ab dyr pr. slagtesvin = ((afgangsvægt – indgangsvægt) x FEsv/kg tilvækst x gram fosfor pr. FEsv/1000) – ((afgangsvægt – indgangsvægt) x 0,0055 kg P pr. kg tilvækst).

Dette svarer til: Kg P ab dyr = ((112-32) x 2,86 FEsv/kg x 4,61 g fosfor pr. FEsv/1000) – ((112-32) x 0,0055 kg P pr. kg tilvækst) = 0,6148.

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårsligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal prod. slagtesvin/år	7.194 (se ansøgningen)
FEsv pr. kg tilvækst	2,86 (se ansøgningen)
Gram fosfor pr. FEsv	4,61 (se ansøgningen)
kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,6148 (beregnes)

Indgangsvægt, kg	32 (se ansøgningen)
Afgangsvægt, kg	112 (se ansøgningen)

P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en vilkårlig sammenhængende periode på minimum 12 måneder.

3.3.11.

Lys

Der stilles ingen vilkår.

3.3.12.

Husdyrbrugets ophør

3.3.12.1.

Ved husdyrbrugets ophør ryddes ejendommen for husdyrgødning, affald, døde dyr, spildevand, foder mv. eller overdrages med indhold til en anden husdyrproducent.

3.3.13.

Lugt

3.3.13.1.

Den godkendte husdyrproduktion skal foretages jævnt fordelt over året.

3.3.14.

Støv

Der stilles ingen vilkår.

3.4.

HUSDYRBRUGETS AREALER

3.4.1.

Ejede og forpagtede arealer

3.4.1.1.

Der må kun udbringes husdyrgødning på de ejede og forpagtede arealer, der er vist på bilag 7.

3.4.1.2.

På husdyrbruget skal der hvert år være 16 % efterafgrøder ud over det til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder.

3.5.

BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER

3.5.1.1.

Al husdyrgødning skal nedfældes i en bræmme på 10 m ind mod mosen på hhv. mark nr. 15-0 og 107-0 jf. de gule markeringer på side 23/24.

3.5.1.2.

Der skal opretholdes en gødningsfri bræmme på mindst 2 m omkring de § 3 beskyttede vandhuller, der fremgår på side 28-31 og som mark nr.: 1-0, 31-0, 107-1, 112-0 og 517-0/518-0 grænser op til, se i øvrigt bilag 7a-d.

4 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.1.1. Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående skema samt situationsplanen, bilag 1.

Bygning	Grundplan	Højde	Taghældning	Materialer	Anvendelse
Stuehus (BBR 1)	128 m ²	5 m	Ca. 20	Røde mursten/gråt eternittag.	Beboelse
Garage (BBR 5)	36 m ²	4 m	Ca. 20	Røde mursten/gråt tegltag.	Garage mm.
Stald + foderlade fra 1965 (BBR 2 + 3)	297 m ²	5 m	Ca. 20	Røde mursten/gråt eternittag.	Stald
Stald fra 1999 (BBR 6)	410 m ²	5 m	Ca. 20	Røde mursten/gråt eternittag.	Stald
Stald fra 2001 (BBR 7)	410 m ²	5 m	Ca. 20	Røde mursten/gråt eternittag.	Stald
Stald fra 2005 (BBR 8)	410 m ²	5 m	Ca. 20	Røde mursten/gråt eternittag.	Stald

Der ud over er der 2 gyllebeholdere på ejendommen fra ca. 1995. Begge beholdere er overdækket med en lysegrå teltoverdækning, men da BAT-niveauet og det generelle ammoniak reduktionskrav kan overholdes uden teltoverdækningerne vil der ikke blive stillet om teltoverdækningerne.

Generelle lokaliseringskrav jf. § 6 i husdyrloven

Nærmeste byzone- eller sommerhusområde i forhold til staldanlæg, hvor dyreholdet udvides er ved Bredebro, som ligger ca. 4,2 km mod øst.

Nærmeste nabobeboelse, i forhold til ejendommen Harres 68 (målt fra gyllebeholderen), er Harres 66, 6261 Bredebro som ligger ca. 620 m mod øst/sydøst.

Afstandskravene i husdyrlovens § 6 er overholdt.

Generelle afstandskrav jf. § 8 i husdyrloven

De generelle afstandskrav er ikke relevante, da der ikke bygges nyt i forbindelse med udvidelsen. Udvidelsen af dyreholdet foretages i eksisterende anlæg.

BAT-niveau

Stald fra 2005

I stalden fra 2005 udvides dyreholdet med 684 antal slagtesvin i den eksisterende bygning. Vi vurderer, at emissionsniveauet for samtlige dyr i stalden skal fastlægges ud fra de vejledende grænseværdier for staldsystemer, der ikke renoveres.

Stald fra 2001

I stalden fra 2001 udvides dyreholdet med 684 antal slagtesvin i den eksisterende bygning. Vi vurderer, at emissionsniveauet for samtlige dyr i stalden skal fastlægges ud fra de vejledende grænseværdier for staldsystemer, der ikke renoveres.

Stald fra 1999

I stalden fra 1999 udvides dyreholdet med 684 antal slagtesvin i den eksisterende bygning. Vi vurderer, at emissionsniveauet for samtlige dyr i stalden skal fastlægges ud fra de vejledende grænseværdier for staldsystemer, der ikke renoveres.

Stald fra 1965

I stalden fra 1965 udvides dyreholdet med 335 antal slagtesvin i den eksisterende bygning. Vi vurderer, at emissionsniveauet for samtlige dyr i stalden skal fastlægges ud fra de vejledende grænseværdier for staldsystemer, der ikke renoveres.

Beregning af BAT-niveau

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på samlet set 2.434 kg N/år ud fra "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" – beregningen fremgår af bilag 2.

BAT-redegørelse

Ansøgeren har benyttet følgende tiltag for at opnå BAT-niveau:

- Staldene er etableret med delvis spaltegulv (50-75 % fast gulv).

Det fremgår af ansøgningen at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 2.239,6 kg N/år.

BAT-vurdering

Idet ammoniakemissionsniveauet for det ansøgte projekt er lavere end det fastlagte BAT-niveau, vurderer vi at projektet lever op til bedste tilgængelige teknik.

4.1.2. Landskabelige hensyn

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for

- Natura 2000-områder,
- naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser m.v.,
- områder med landskabelig værdi,
- områder med særlig geologisk værdi,
- rekreative interesseområder,
- værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer,

- kirkeomgivelser,
- kystnærhedszonen,
- lavbundsarealer,
- skovrejsningsområder,
- fredede områder,
- beskyttede naturtyper,
- standbeskyttelseslinje,
- klitfredningslinje,
- skovbyggelinje,
- sø- og åbeskyttelseslinje,
- kirkebyggelinje,
- fortidsmindelinje,
- beskyttede sten- og jorddiger.

Husdyrbruget ligger inden for

- uforstyrrede landskaber.

Da der ikke sker nybyggeri vurderes udvidelsen ikke at have indflydelse på de landskabelige værdier i området, og der stilles derfor ingen vilkår.

4.1.3. Energiforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Lavenergibelysning, naturlig ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperatursyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

Det samlede energi forbrug i nudrift og ansøgt drift er oplyst af ansøger og kan ses herunder. Elforbruget i ansøgt drift er skønnet ud fra det nuværende forbrug.

Type	Forbrug før	Forbrug efter
El	68.000	Ca. 100.000
Fyringsolie (stuehus)	2.000 l	Ca. 2.000 l
Diesellole (hele bedriften)	70.000 l	Ca. 70.000 L

Der er foretaget en screening af elforbruget i forhold til nøgletal fra EnergiMidt A/S. El-forbruget på ejendommen overstiger nøgletallene (10 kWh pr. produceret slagtesvin), og det vurderes derfor, at der er behov for at foretage et egentligt energitjek, hvilket der vil blive stillet vilkår om.

Det er oplyst, at der efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilatorer i staldafsnittene sammen med øvrigt inventar. Herved fjernes snavs, der kan yde modstand og øge strømforbruget. Der anvendes koldt vand i forbindelse med vask. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som automatisk regulerer ventilationen, og almindelige lysstofrør vil løbende blive udskiftet til lavenergilystofrør i det omfang det er muligt at genanvende de samme armaturer.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes BAT med hensyn til energibesparende foranstaltninger. For at opretholde det, der er BAT, og som er indført mht. energibesparende foranstaltninger stilles der vilkår om, at ventilationsanlægget fortsat skal renholdes og rengøres efter

behov og mindst én gang om året, og der skal føres en driftsjournal over ressourceforbruget.

4.1.4. Vandforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Iblødsætning af staldene inden vask, vask med højtryksrensere, brug af drikketrug til opsamling af vandspild samt daglig inspektion og reparation af eventuelle lækager.

Det er oplyst, at drikkeventilerne er monteret hen over krybberne, hvorfor der ikke forekommer problemer med vandspild. Der er overbrusningsanlæg og iblødsætningsanlæg i staldene og der vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende. Staldene kontrolleres dagligt, og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det. Ejendommen forsynes med vand fra Bredebro Vandværk.

For at sikre at BAT-niveauet fastholdes, er der stillet vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemerne – og om, at staldene fortsat skal være i blød før vask samt at vask skal foregå med højtryksrensere. Det vurderes at dette medvirker til, at husdyrbruget opretholder BAT i relation til vandbesparende foranstaltninger.

4.1.5. Affald

Umiddelbart findes der ikke så mange forskellige typer af affald på ejendommen. Affald der stammer fra driften af arealerne f.eks. bekæmpelsesmidler opbevares og bortskaffes fra ejendommen Storde 3, 6261 Bredebro. Det er oplyst at spraydåser, batterier, lysstofrør, kanyler o.lign. tages med til Storde 3, og bortskaffes sammen med affaldet fra denne ejendom. Tom emballage (pap, plast, papir) medtages ligeledes til Storde 3 og indtil det medtages opbevares det i en lille skraldespand i forrummet.

Døde dyr opbevares på spalter under en kadaverkappe ved gyllebeholderne således, at forbipasserende ikke kan se afhentepladsen fra vejen. DAKA afhenter efter aftale.

Ansøgeren skal til enhver tid efterleve reglerne i bekendtgørelse om opbevaring af døde produktionsdyr³ samt håndtere og bortskaffe affald i overensstemmelse med kommunens regulativer. Det anses derfor ikke for nødvendigt at stille vilkår om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr. Dog stilles der vilkår til opbevaring af farligt affald.

4.1.6. Management og egenkontrol

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Træning og uddannelse af medarbejdere, registrering af vand, energiforbrug og foder, affaldsdannelse, anvendelse af handelsgødning og husdyrgødning samt udarbejdelse af gødningsplaner.

Det er oplyst, at der ikke er egentlige uddannelsesprogrammer for de ansatte på ejendommen, men at de ansatte sendes løbende på relevante kurser. På ansøgningstidspunktet er der 3 fuldtidsansatte på bedriften.

Der føres journal over spredningen af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplaner, samt der føres sprøjtejournaler og laves gødningsregnskab. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbruget, men vand- og energiforbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. Energiforbruget kan også følges løbende på internettet og vandmåleren kan aflæses.

Mht. det, at der skal anvendes foder med et lavere fosforindhold i forhold til normen knytter der sig dertil nogen egenkontrol punkter, som vil blive stillet som vilkår.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at såfremt ejendommen drives som beskrevet ovenfor, anses det for at der anvendes BAT mht. management. Det vurderes, at de hidtil førte driftsjournaler også fremadrettet er anvendelige som egenkontroller (mark- og gødningsplaner etc.) og der stilles derfor vilkår om, at ejendommen fortsat skal føre de beskrevne driftsjournaler og om, hvordan de skal fremstå.

4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT

- at tilpasse gødningsmængden arealets størrelse og afgrødernes behov,
- at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og optag af næringsstoffer forekommer,
- at undgå at sprede gødningen, når markerne er mættet med vand, er oversvømmet, frosne eller dækket af sne,
- Ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- Ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb,
- at sprede gødning så at lugtgener mindskes,
- at opbevare gyllen i stabile beholdere eller gyllelagune med låg/plastikdække eller flydelag.

Samtlige ovenstående punkter er implementeret i dansk lov.

Både før og efter udvidelsen er der 2 gyllebeholdere på ejendommen. Gyllebeholderne er begge opført i 1994 og kan hver især rumme 1.620 m³. Begge beholdere er kontrolleret i 2014. Samlet set giver det en opbevaringskapacitet på 3.240 m³.

Jf. bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, ensilage m.v. (BEK. nr. 764 af 28/06/2012) skal der være opbevaringskapacitet til 9 måneders tilførsel. Det kan beregnes, at der vil være en årlig produktion af gylle på 4.082 m³ – herfra kan modregnes 280 m³, da gyllebeholderne er overdækket med telt. Det giver en mængde på 3.802 m³ til opbevaring jf. konsulentens beregninger der kan ses på bilag 3. Med en månedlig produktion på ca. 316,83 m³ gylle kan det forventes, at der er opbevaringskapacitet til ca. 10 måneder.

Der findes ingen dybstrøelse på ejendommen.

På ejendommen udbringes gylle med slæbeslanger eller nedfælder afhængig af afgrøden. Det er oplyst, at der før udbringning af gylle vil blive vurderet på, hvorvidt der er risiko for store nedbørsmængder.

På baggrund af ovenstående vurderer Tønder Kommune, at opbevaring og udbringning af gylle sker i overensstemmelse med BAT for opbevaring og udbringning af husdyrgødning. Det vurderes også at reglerne om opbevaringskapacitet er overholdt.

4.2.2. Spildevand

Spildevand fra produktionen udgøres af drikkevandsspild, tagvand samt vand fra vask af stalde. Vask af maskiner foregår på Storde 3, 6261 Bredebro, der er ansøgerens hovedejendom. Drikkevandsspild og vand fra vask af staldene er indregnet i gylleproduktionen og medtaget i kapacitetsopgørelsen. Mængden af det øvrige spildevand forventes ikke at ændre sig som det ses i tabellen herunder.

Spildevandstyper	Nudrift (m ³ /år)	Ansøgt drift (m ³ /år)	Afledes til
Sanitært spildevand fra stuehus	ca. 170 m ³	ca. 170 m ³	Septiktank med overløb til grøft
Tagvand fra eksisterende bygninger	Ca. 2.500 m ³	Ca. 2.500 m ³	Bortledes til grøft

Drivgangen og udleveringsrampen er indrettet med spalter, hvorfra der er afløb til gyllekanalerne. Der vaskes ikke lastbiler el. andet materiel, hvor der kan være gødningsrester på ejendommen. De befæstede arealer er belagt med fliser.

Der er ingen wc eller badefaciliteter i forbindelse med staldanlægget.

På den baggrund vurderes det, at spildevandsforholdene er forsvarlige, og der stilles ingen vilkår. Afledning af husspildevand og tagvand fra driftsbygninger er i øvrigt ikke omfattet af denne godkendelse.

4.2.3. Transport

Størstedelen af transporterne er af gylle. Antallet af transporter forventes at ændre sig som det ses i tabellen.

Transporter	Før antal/år	Efter antal/år
Foder leveret med lastbil	52	52
Fyringsolie	1	1
Tilførsel af dyr med traktor	26	26
Levering til slagteri med lastbil	40	40
Afhentning af døde dyr	52	52

Transport af affald	52	52
Gyllekørsel med gyllevogn (kapacitet ca. 20 tons)	120	-
Gyllekørsel til biogasanlæg (kapacitet 33 tons)	-	115
I alt	343	338

Ud over disse transporter er der også kørsel med personbil, men dette forventes ikke at blive ændret væsentligt. Gyllen udbringes typisk i marts, april og maj måned afhængigt af vejret. En mindre del udbringes i august.

Af hensyn til områdets beboere stilles der vilkår om, at vejene skal renholdes/fejtes efter endt markarbejde såfremt, der er spildt gødning, jord el. lign.

4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld

Den største risiko for omgivelserne er uheld med gylle. Enten sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering af gylle. Endvidere kan der ske uheld ved pumpning af gylle fra staldanlæg til fortank. Der er oplyst at der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld.

- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Gyllebeholderne er uden fastmonteret el-pumpe.
- Gyllebeholderne er omfattet af 10 års beholderkontrol.
- Opsugning af gylle fra beholdere til udkørsel sker med en gyllevogn med sugekran.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan (se bilag 4), så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter eventuelle uheld.

Skulle der ske uheld, stilles der vilkår om, at alarmcentralen skal alarmeres.

4.2.5. Støj

De væsentligste støjkloder er: Fra ventilationsanlægget, fra indblæsning af foder og transporter til og fra husdyrbruget.

Det er oplyst at ventilationsanlægget er i drift døgnet rundt. Transporterne til og fra ejendommen sker primært i dagtimerne, men gyllekørsel og håndtering kan foregå om aftenen, hvis der er behov for dette.

De nærmeste nabobeboelser ligger ca. 600-700 m fra ejendommen. Det vurderes derfor, at det ikke er nødvendigt, at der stilles vilkår for at begrænse støj pga. den forholdsvis lange afstand. Tønder Kommune har heller ikke tidligere registreret klager over støj fra husdyrbruget. I øvrigt ligger husdyrbruget i landzone udenfor lokalplanlagt område og udenfor samlet bebyggelse.

4.2.6. Skadedyr

Det er oplyst, at der generelt ikke er store problemer med fluer, rotter eller andre skadedyr. Såfremt der på ejendommen bliver behov for fluebekæmpelse vil dette ske i overensstemmelse med Institut for Agroøkologisk Skadedyrlaboratoriets vejledninger, hvilket der også vil blive stillet vilkår om.

Husdyrbruget får regelmæssigt besøg af kommunens skadedyrsbekæmper af rotter og der er indgået en privat sikringsordning mod rotter.

Det vurderes, at der på husdyrbruget bliver sørget for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, fjernelse af foder og gødningsrester, så at skadedyrsangreb forebygges. Da dette i øvrigt er lovpligtigt vil der ikke blive stillet yderligere vilkår til skadedyrsbekæmpelse.

4.2.7. Kemikalier og pesticider

Det er oplyst, at der på godkendelsestidspunktet ikke opbevares bekæmpelsesmidler eller kemikalier på ejendommen. Bekæmpelsesmidler + kemikalier opbevares på ansøgerens hovedejendom Storde 3.

Hvis det på et tidspunkt skulle blive aktuelt med opbevaring af kemikalier og pesticider på Harres 68 stilles der vilkår om, at kemikalier skal opbevares i et rum uden afløb med fast og tæt bund.

4.2.8. Olie og brændstof

Der findes en nedgravet fyringsolietank syd for stuehuset, se nedenfor.

Volumen	Fremstillingsår	Tank nr.	Godk. nr.
1.500	1999	88821-01	01 000

Der findes ingen smøreolie, spildolie el.lign., da det opbevares og håndteres på Storde 3. Derfor vurderer vi, at der ikke er grund til at stille vilkår til olie- eller brændstofopbevaringen.

4.2.9. Ensilage

Der opbevares ikke ensilage på ejendommen.

4.2.10. Foder

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT mht. foder: Anvendelse af foderplaner tilpasset dyrenes behov, foderanalyser samt mineralblandinger med lavt fosforindhold.

Der indkøbes et færdig produkt fra foderstoffene, der fodres med tørfoder.

Fosfor-reducerende tiltag

Jf. Miljøstyrelsens vejledninger om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT fastlægges følgende emissionsgrænseværdi for fosfor

for husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) omfattet af husdyrlovens § 12 til:

Slagtesvin: 20,5 kg P/DE ab lager

BAT-niveauet for fosfor jf. Miljøstyrelsens vejledning er beregnet nedenfor i skemaet for husdyrbruget.

Antal dyr	DE*	Max. kg P/DE* ab lager	Beregning	Max. tilladte kg P/DE ab lager
7.194 slagtesvin	217,81	20,5	217,81 DE x 20,5 kg P/DE	4.465
Total	217,81			4.465

*DE er udregnet med udgangspunkt i de faktuelle vægtintervaller.

BAT-niveauet mht. fosforemission overholdes. Ansøgningen er indsendt med et totalt fosfor indhold på 4.457,93 kg P/217,81 DE, hvilket svarer til 20,47 Kg P/DE. Niveauet overholdes ved at svinene fodres med et foder, hvor der er mindre gram P/FE end normen. Fosforindholdet er reduceret til 4,61 gram P/FE med anvendelse af 2,86 FEsV/kg tilvækst, hvor fosfornormen i husdyrgodkendelse.dk ligger på 4,80 gram P/kg N. Dette vil der blive stillet vilkår om.

Det er oplyst, at ansøger ikke benytter blandinger med fytase eller fasefodring.

På den baggrund vurderes det, at det ansøgte lever op til BAT med hensyn til fodring, og at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT på foderområdet.

4.2.11. Lys

Det er oplyst, at der i alle staldafsnit er vinduer, og at lyset er tændt i dagtimerne. Lyset styres manuelt. Udendørs er der to lamper, som er sensorstyrede.

Det vurderes, at naboerne pga. af de store afstand til staldene ikke vil blive generet af lyset, og der stilles derfor ingen vilkår.

4.2.12. Husdyrbrugets ophør

Ved evt. ophør af husdyrproduktionen vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent. Alternativt vil anlægget blive tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald, vil blive bortskaffet efter kommunens affaldsregulativ. Dette vil der blive stillet vilkår om.

4.2.13. Ammoniak

Det generelle ammoniakreduktionskrav på anlægget.

Kravet til begrænsning af ammoniakfordampningen opfyldes ved at staldene er etableret med delvis spaltegulv (50-75 % fast gulv). Dette er der blevet stillet et fastholdelsesvilkår om.

Beskyttelsesniveau for ammoniak på områder omfattet af husdyrlovens § 7.

Nærmeste kategori 1 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder, ligger mere end 6 km fra anlægget.

Det drejer sig om Vadehavet der ligger ca. 6,4 km vest for anlægget og Sølsted Mose der ligger ca. 6,8 km sydøst for anlægget.

Vadehavet er nærmere beskrevet under punkt 4.5.2 - Nitrat til Vadehavet. Sølsted mose er både er fuglebeskyttelsesområde og habitatområde.

Mosen indeholder naturtyperne nedbrudt højmoser (7120) og hængesæk (7140) og skovbevoksede tørvemoser (91D0) der også er en del af udpegningsgrundlaget og, det er levested for den sjældne fisk Dyndsmørling og en række fugle som f.eks. tinksmed, hedehøg og rødbrum.

Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette område, som viser at totaldepositionen fra husdyrbruget ikke overstiger de lovmæssige 0,7 kg N ha/år, da der er >1 husdyrbrug ud over det ansøgte efter bekendtgørelsens kumulationsmodel.

Nærmeste kategori 2 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, ligger ca. 2 km sydøst for anlægget.

Det drejer sig om en mindre mose (0,6 ha) med et ottetalsformet vandhul i midten. Mosen er kategori 2 bl.a. pga. forekomst af mosebunke, hedelyng, klokkeløng, tørvemos og jomfruhår. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette område, som viser at totaldepositionen fra husdyrbruget ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N ha/år.

Nærmeste kategori 3 natur, ligger ca. 800 m vest for anlægget. Kategori 3 natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Det er bl.a. heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens⁴ § 3 og ammoniakfølsomme skove.

Dette naturområde er en mose, der er tydelig næringspåvirket og groet til i tidsler, nælder, køvel osv. men har også enkelte partier med mosebunke, vellugtende guldaks og fløjlsgræs. Der er tale om en mose med en dårlig naturtilstand og ingen habitatnaturtyper er til stede. Mosen er derfor omfattet af kategori 3. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette område, som viser at merdepositionen fra husdyrbruget ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N ha/år. Naturområderne kan ses på bilag 5.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition er overholdt.

Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder:

Kogsbøl og Skast Mose er det nærmeste Natura 2000 område, se bilag 6.

Skast mose ligger i forlængelse med Kogsbøl mose og det egentlige skæringspunkt kan være svært at finde.

Skast mose er på ca. 63 ha og er en nedbrudt højmoser under tilgroning. Der findes stadig enkelt områder med fugtig bund og mose vegetation som mosepors, smalbladet kæruld, hedelyng og klokkelyng (naturtypen 7120), men størstedelen er præget af afvandning og tilgroning af pil og birk. Mosen er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og den er udpeget som fuglebeskyttelsesområde (F69) med udpegningsgrundlaget: Rørhøg, hedeheg, tinksmed, sortterne og mosehornugle. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberregning på dette område, som viser at projektet ikke medfører nogen medbelastning på området. Vi vurderer på den baggrund, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Ammoniakdeposition fra anlægget på områder omfattet af NBL § 3
Der ligger ingen naturområder i en radius på 500 m fra Harres 68, der er beskyttet efter NBL § 3. Nærmeste § 3 beskyttede område er en klasse af 4 vandhuller 577 m nord for ejendommen. En beregning viser, at projektet ikke vil medføre nogen merbelastning på vandhullerne.

It-ansøgningssystemets beregninger viser, at der ikke er en merdeposition på over 1,0 kg N/ha/år på nogen af naturområderne.

Vi vurderer derfor, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområderne, som følge af udvidelsen af husdyrbruget.

Ammoniakdeposition fra udbringning af husdyrgødning
Mark nr. 15-0 grænser op til Kongens Mose, der er et kategori 1 område.

Da der er tale om svinegylle, stilles vilkår om etablering af en 10 m bræmme ind mod mosen på mark 15-0, hvor al husdyrgødning skal nedfældes. Bræmmen er markeret med gult på kortet nedenfor.

Vilkåret er stillet for at sikre, at Kongens Mose ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning. Vi vurderer, at bræmmen med nedfældning vil beskytte mosen mod tilstandsændring.

Mark nr. 107-0 grænser op til en mindre kategori 2 mose der er følsom overfor ammoniak. Da der er tale om svinegylle, stilles vilkår om etablering af en 10 m bræmme ind mod mosen på mark 107-0, hvor al husdyrgødning skal nedfældes. Bræmmen er markeret med gult på kortet nedenfor.

Vilkåret er stillet for at sikre, at mosen ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning. Vi vurderer, at bræmmen med nedfældning vil beskytte mosen mod tilstandsændring.

Med de stillede vilkår, vurderer vi, at udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre en randpåvirkning på naturarealer.

4.2.14. Lugt

Der er foretaget en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning⁵ og FMK-vejledningen⁶. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger. Beregningen omfatter kun staldene.

Beregningen viser, at der inden for genekriteriet på 15 OU/m³ ikke ligger enkeltboliger, og at der inden for genekriteriet på 7 OU/m³ ikke ligger hverken samlet bebyggelse i landzone eller områder, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende. Ligeledes viser beregningerne, at der inden for genekriteriet på 5 OU/m³ ikke ligger nogen byzone eller sommerhusområder.

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Det vil sige, at de ikke indgår i vurdering af, om der ligger enkeltboliger eller samlet bebyggelse inden for de beregnede geneafstande.

Nærmeste bolig uden landbrugspligt, der ikke ejes af ansøger, er Harres 66, 6261 Bredebro, der ligger ca. 700 m øst/sydøst for staldene. Lugtgenekriterierne overholdes således.

4.2.15. Støv

Den største kilde til støvgener skønnes at være transporter samt håndtering af foder.

Det vurderes, at naboerne ikke vil blive udsat for støvgener, da der er forholdsvis langt til dem fra ejendommen Harres 68. Der stilles derfor ingen vilkår.

4.3. HUSDYRBRUGETS AREALER

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør i alt 393 ha, hvoraf 189,5 ha er ejet, og de øvrige 203,5 ha er forpagtet. En samlet oversigt over arealerne kan ses på bilag 7a-d.

4.3.1. Ejede og forpagtede arealer

Udbringningsareal	Areal i ha
Egne arealer i bedriften (Storde 3, Harres 30 A, Harres 48, Damhusvej 0, Trælborgvej 0)	ca. 189,5
Forpagtninger:	
Fedder Aabling Petersen, Aaspe 12, 6261 Bredebro	ca. 14,9
Lenette Hansen, Harresvej 29, 6261 Bredebro	ca. 24,0
Randi Dahlmann Petersen, Lille Knivsigvej 28, 6372 Bylderup-Bov (arealer til Borg 0)	ca. 19,9
Niels F Dahlmann, Galgemark 12, 6261 Bredebro	ca. 9,7
Jens Beyer Bennedsen, Harres 30, 6261 Bredebro	ca. 18,0
Peter Juhl Albrechtsen, Harres 39, 6200 Aabenraa	ca. 3,4
Nis Konstmann, Borg 59, 6261 Bredebro (Boet efter)	ca. 4,5
Tina Ruth & Markus Berg, Harres 47, 6261 Bredebro	ca. 6,2
Mark Bech, Drengstedvej 40, 6780 Skærbæk (arealer Nr. Vollum 24 og Sdr. Vollum 11, 6261 Bredebro)	89,3
Martinus Johan Buitenhuis, Sdr. Vollum 11, 6261 Bredebro	13,6
I alt til rådighed	ca. 393

4.3.2. Afgræsningsarealer

Husdyrbruget råder over 4,47 ha, som ikke anvendes til udbringning af husdyrgødning, men til afgræsning. Disse arealer er indtastet som aftalearealer.

4.3.3. Anden afsætning af husdyrgødning

Der afsættes ingen husdyrgødning fra denne ejendom, men svinegyllen herfra indgår i de samlede 550,3 DE som udbringes i alt på bedriftens arealer. De 550 DE er en blanding af husdyrgødning fra alle ansøgerens ejendomme: Harres 48 og Storde 3, 6261 Bredebro. For at overholde harmonikravet skal der afsættes 46,75 DE svinegylle fra ansøgerens anden ejendom Harres 48. Dette er der taget højde for i godkendelsen af denne ejendom (nr. 48).

4.4. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER

4.4.1. Bilag I -arter

Husdyrbruget råder over en enkelt mark i fuglebeskyttelsesområde nr. 61 Kongens mose og Draved skov.

Draved Skov er en af Danmarks bedst udviklede naturskove med oprindelig sønderjysk skovvegetation og som en del af naturskovsdriften, har skoven været urørt siden 2000.

Kongens Mose er en af Danmarks største højmoser, som nu består af en mosaik af nedbrudte højmosearaler. Mosen har særligt i den nordlige del tidligere været kraftigt udnyttet til tørvegravning og opdyrkning. I 1992 blev vandstanden hævet i mosen som del af et restaureringsprojekt.

Området er i dag, med 109 registrerede ynglende fuglearter, den mest fuglerige ynglelokalitet i Danmark og der er observeret truede og fredet arter som blå kærhøg, rødrygget tornskade og hvepsevåge i yngletiden, der ikke er omfattet udpegningsgrundlaget. Udpegningsgrundlaget for Kongens Mose og Draved Skov er følgende ynglefugle: Trane, tinksmed, sortterne, rørhøg, hedehøg og mosehornugle.

Trane

Tranen er under genindvandring til Sønderjylland, formentlig fra den tyske bestand. I Kongens mose vil levevilkårene forbedres ved det igangværende naturgenopretningsprojekt med hævning af vandstanden. Det vurderes, at der ikke er behov for at stille vilkår ud over de, der har til formål at beskytte højmoservegetationen.

Tinksmed

Tinksmeden yngler i hede- og tørvemoser og ved småsøer og kær i hedeområder, hvor vegetationen er lav. Den er set i yngletiden i Kongens mose. Projektet vurderes på grund af afstanden til mosen ikke at påvirke levevilkårene for tinksmed.

Sortterne

Den danske ynglebestand af sortterne udgør kun 30-40 par. I Sønderjylland yngler den et enkelt sted, nemlig i Hasbjerg Sø. Den har ikke

ynklet i Kongens Mose siden 1996. Det vurderes, at der ikke er behov for at stille vilkår ud over de, der har til formål at beskytte højmoselvegetationen.

Rørhøg

Rørhøgen yngler i rørskove, f.eks. i Tøndermarsken, samt mere spredt i mindre moseområder. I Kongens Mose yngler den ikke med sikkerhed, men den vurderes at være en potentiel ynglefugl. Projektet vurderes ikke at påvirke arten i negativ retning, idet der ikke vil ske ændringer af væsentlig betydning i eksisterende forhold for det areal, der er beliggende i fuglebeskyttelsesområdet.

Hedehøg

Hedehøgen er en meget sjælden ynglefugl i Danmark med en total bestand på ca. 40 par, hvor hovedparten yngler i Sydvestjylland. Ballum Enge er den vigtigste danske ynglelokalitet med 8-10 par.

Hedehøgen yngede før i moser og engområder, men findes nu næsten udelukkende i vinterafgrøder. Den er afhængig af store åbne enge og heder til fødesøgning. Bevaringsstatus vurderes som ugunstig-stabil. Der er dog ikke konstateret ynglende hedehøg i F61 Kongens mose og Draved Skov i en længere årrække jf. basisanalysen. Den største trussel er drab af unger i forbindelse med høst med mejetærsker. Idet der ikke vil ske ændringer af betydning for driften af arealerne i området, vurderes projektet ikke at påvirke arten i negativ retning. Yngler der hedehøg på ansøgers ejendom, kan Skov- og Naturstyrelsen Vadehavet kontaktes på 74 82 61 05.

Mosehornugle

Mosehornuglen er stort set forsvundet som dansk ynglefugl og har ikke ynglet i F61 Kongens mose siden 1983. Det igangværende naturgenopretningsprojekt vil formentlig gavne arten, men det er usikkert, om det vil få mosehornuglen til at vende tilbage. Det vurderes, at der ikke er behov for at stille vilkår ud over de, der har til formål at beskytte højmoselvegetationen.

Marken i fuglebeskyttelsesområdet er i forvejen og vil fremover være almindelig landbrugsjord i omdrift. De rummer ikke § 3 beskyttet natur.

Vi vurderer derfor, at projektet ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget og at der ikke er behov for at stille vilkår til driften af arealerne, men der opfordres til ekstra opmærksomhed på reder og fugleunger i marken. Især vedr. hedehøg, der yngler i bl.a. vinterafgrøder.

4.4.2. Bilag IV-arter

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række dyre- og plantearter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges. I det følgende vurderes forekomsten af en række arter, hvor projektområdet ligger inden for eller i nærheden af artens naturlige udbredelsesområde.

Markfirben

Markfirbenet er udbredt pletvist over det meste af landet. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskråninger. Inden for arealerne vurderes der ikke at være potentielle levesteder af ovennævnte type og projektet vurderes ikke at påvirke markfirbenet.

Flagermus

Alle danske arter af flagermus er udpeget som bilag IV arter. Flagermus er udbredt over hele kommunen. De overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skove. Hvor de finder føde, afhænger af arten. Det kan bl.a. være over søer og åer, hvor flagermusene æder insekter som de fanger over vandoverfladen, i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Arealerne kan tænkes at indgå i nogle arters fødesøgningsområder, men det vurderes, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder

Odderen er nu udbredt i større vandløb og søer i hele Tønder Kommune, herunder Vidå, Brede Å og Brøns Å -systemerne. Odderen er territoriehævdende og kræver op til 10 km vandløbslængde, med relativt uforstyrrede krat, rørskovsområder e.l. til yngleområde og skjulested. Den har brug for mindre vandløb og grøfter til vandringer mellem fødesøgningsområderne og spredning. De største trusler for odderen er trafikdrab, hårdhændet vedligeholdelse af vandløb samt forstyrrelser på ynglestedet.

Det forventes at odderen forekommer i projektområdet, og at den benytter de mindre vandløb og grøfter til vandringer da den tidligere er påkørt i området omkring Skast Mose. Driften af arealerne ændres ikke, og det vurderes derfor, at projektet ikke vil påvirke odderen og dens leveforhold væsentligt i området.

Ulv

Efter næsten 200 års fravær, er ulven genindvandret til Danmark og der er observeret flere siden 2012. I Tønder Kommune er der i 2013 observeret ulv flere steder øst for Skærbæk, ved Skast mose og ved Jejsing, så den formodes at kunne forekomme i hele kommunen. Ulven har brug for store sammenhængende naturområder hvor den kan skjule sig, især når den skal opfostre unger. Ulven kan tilbageligge mange km og det vides ikke om der er tale om omstrefjende ulve eller om der er tale om ulve, der har slået sig ned. Der er ikke observeret unger i området.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet, inklusive i Sønderjylland. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i søerne grænsende op til udbringningsarealerne. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullerne gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Det vurderes på den baggrund, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt der såfremt der opretholdes en sprøjte- og gødningsfri

bræmme omkring vandhullerne i og grænsende op til udbringningsarealerne.

Løgfrø

Løgfrøen er i tilbagegang og spredt til sjældent forekommende i Danmark. I det vestlige Sønderjylland er der en kernebestand på Hjerpsted bakkeø, og den er fundet adskillige gange ved Sejerslev, Ballum, Skast og Bredebro. Den er også fundet i vandhuller vest for Abild og på Jejsing Bakkeø, samt i det midt-østlige Sønderjylland.

Løgfrøen foretrækker lysåbne klarvandede vandhuller, med lavvandede partier og gerne med vandplanter. Uden for ynglevandhullet opholder den sig især på arealer med løs, sandet jord, hvor der er bare sand- eller muldflader, hvor den kan grave sig ned. Det kan være jorddiger, markskel, brakmarker, skrænter, dyrkede landbrugsarealer og køkkenhaver.

Den kan fjerne sig op til ca. 500 m fra ynglevandhullet.

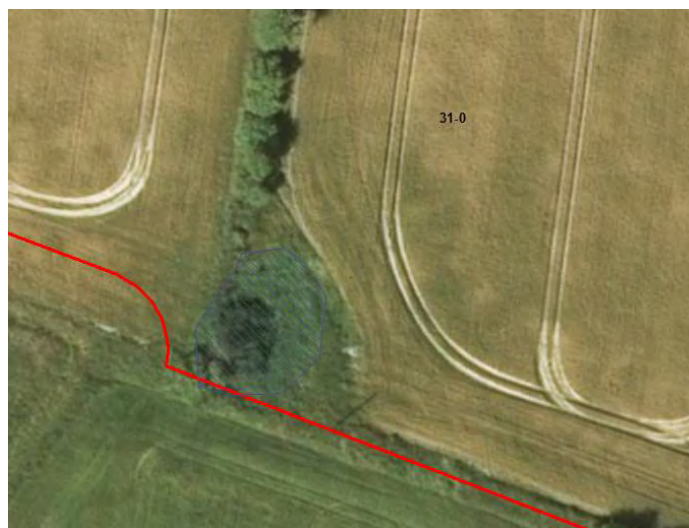
Trusler mod Løgfrøene er ødelæggelse af yngleområder i form af opfyldning eller tilgroning af vandhuller, udtørring, skygning, forurening samt udsætning af fisk, krebs eller ænder. Intensiv dyrkning i form af pløjning, harvning og høst med tunge landbrugsmaskiner vil ligeledes kunne påvirke løgfrøen negativt.

Projektområdet ligger i et område hvor der sandsynligvis forekommer løgfrø. Det vurderes at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt der opretholdes en sprøjte- og gødningsfri bræmme omkring vandhullerne i og grænsende op til udbringningsarealerne.

Samlet vurderer vi, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne for bilag IV arterne væsentligt, hvis der opretholdes husdyrgødningsfrie bræmmer omkring vandhullerne (se billederne nedfor og på bilag 7a-d) på minimum 2 m. Dette stilles der vilkår om.

Mark nr.: 1-0

Mark nr.: 31-0

Mark nr.: 107-1

Mark nr.: 112-0

Mark nr.: 518-0/517-0

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller.

Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

Vi vurderer, at husdyrprojektet ikke vil påvirke bilag IV arter og andre fredede arter væsentligt.

4.5. NITRAT OG FOSFOR

4.5.1. Nitrat og fosfor til vandløb og søer

Arealerne afvander via Brede Å -system til Vadehavet.

Brede Å er udpeget som EF-habitatområde H86. Habitatområdet omfatter hele Brede Å fra sammenløbet af Lobæk og Smedebæk til Ballum Sluse. Habitatområdet omfatter kun selve vandløbet. Udpegningsgrundlaget er Bæklampret, Flodlampret, Snæbel og Vandløb med vandplanter.

Hele habitatområdet er levested for snæblen, som er påvist indtil Løgumgårde. Området er også levested for Flodlampret, som er påvist i vandløbssystemets øvre ende (Skallebæk). Bæklampret findes fra udløbet og ca. 8 km ind, samt syd for Åved plantage. Belastning af vandløbet med næringsstoffer synes ikke at påvirke arterne afgørende. Den manglende reproduktion for snæblen skyldes sandsynligvis primært fraværet af lave, vinteroversvømmede arealer, hvor larverne kan vokse til. Gensoning af strækningen ved Løgumkloster har muligvis forbedret Snæblens gydemuligheder.

Mark nr. 11-0 grænser op direkte op til Brede Å, men denne mark bruges kun til afgræsning og denne brug har ingen negativ effekt på udpegningsgrundlaget. De andre arealer grænser ikke op til Brede Å og afvander via mindre vandløb som Trælborg Bæk og Hørmols til Brede Å. Det vurderes at den ansøgte brug af arealerne, ikke vil medføre en negativ effekt på udpegningsgrundlaget i Brede Å.

Udbringningsarealerne ligger ikke i oplandet til potentielt fosforfølsomme søer.

Vi vurderer, at det ansøgte husdyrbrugsprojekt ikke vil få væsentlig virkning på vandløb og søer.

4.5.2. Nitrat til Vadehavet

Den danske del af Vadehavet modtager årligt ca. 9100 tons nitrat fra land, hvoraf en stor del stammer fra landbruget. Den danske del af Vadehavet er delt op i 4 Dyb, som hver har sit delopland. Tønder Kommune afvander til 3 af disse Dyb: Lister Dyb, Juvre Dyb og Knude Dyb.

Vadehavets udpegninger

Vadehavet har følgende udpegninger:

- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 (Vadehavet)
- EF-habitatområde nr. 78 (Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde).
- Ramsarområde nr. 27 (Vadehavet).

Udpegningsgrundlag for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 er følgende:

Ynglefugle:

• Bramgås	• Klyde	• Sandterne
• Havørn	• Hjejle	• Splitterne

- Blå kærhøg
- Mosehornugle
- Blåhals
- Vandrefalk
- Lille kobbersneppe
- Dværgmåge
- Hvidbrystet præstekrave
- Almindelig ryle
- Fjordterne
- Havterne
- Dværgterne

Trækfugle:

- Kortnæbbet gås
- Grågås
- Mørkbuget knortegås
- Lysbuget knortegås
- Gravand
- Pipeand
- Kikand
- Spidsand
- Skeand
- Ederfugl
- Sortand
- Strandhjejle
- Strandskade
- Stor regnspove
- Rødben
- Hvidklire
- Islandsk ryle
- Sandløber

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde nr. 78 er følgende:

Dyrearter:

- Havlampret
- Bæklampret
- Flodlampret
- Stavsild
- Laks
- Snæbel
- Odder
- Gråsæl
- Spættet sæl

Naturtyper:

- Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- Flodmundinger
- Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- Kystlaguner og strandsøer
- Større lavvandede bugter og vige
- Rev
- Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter
- Vadegræssamfund
- Strandenge
- Forstrand og begyndende klitdannelser
- Hvide klitter og vandremiler
- Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
- Kystklitter med havtorn
- Kystklitter med gråris
- Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
- Fugtige klitlavninger
- Indlandsklitter med lyng og visse indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
- Næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- Brunvandede søer og vandhuller
- Vandløb med vandplanter
- Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
- Tørre dværgbusksamfund (heder)
- Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (vigtige orkidelokaliteter)
- Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

- Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
- Riggær
- Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- Skovbevoksede tørvemoser

Baggrunden for vadehavsområdets status som Ramsarområde er dets funktion som det mest betydningsfulde opholdsområde for især svømmeænder og vadefugle i Danmark. Desuden findes et meget vigtigt fælde- og overvintringsområde for flere andefugle, herunder sortand i området.

Beskyttelsesniveau

Vand- og naturplanerne er vedtaget. Vandplanerne indeholder imidlertid ingen indsatskrav i forhold til Vadehavet, indsatsen er udskudt og det er kun de generelle virkemidler, der skal reducere udledningen af næringsstoffer. Vandplanerne vil derfor ikke i sig selv kunne lægges til grund for at skærpe beskyttelsesniveauet.

Hvis udbringningsarealer ligger inden for områder der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3, er der krav om, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne skal begrænses ved at nedsætte husdyrtrykket og/eller ved at nedsætte nitratudvaskningen fra rodzonen ved hjælp af f.eks. ekstra efterafgrøder eller nedsat kvælstofnorm.

Nitratklasserne er udpeget baggrund af, hvilke Natura 2000 vandområder, der er særligt sårbare overfor kvælstofudledning samt hvilke afstrømningsoplande, der pga. nedsat nitratreduktionspotentiale er i størst risiko for at belaste et Natura 2000 vandområde med udvasket nitrat fra udbringningsarealerne.

Ejendommens arealer ligger i oplandet til Lister Dyb og arealerne ligger uden for nitratklasser. Da ingen af udbringningsarealer ligger inden for nitratklasser, er der ingen krav om reduceret husdyrtryk.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt afskæringskriterier for skadevirkning af nitratudvaskning til overfladevande. Afskæringskriterierne kan ses her: <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>

Afskæringskriterierne punkter er gennemgået i det nedenstående for husdyrbrugets arealer i de forskellige oplande til Vadehavet. Punkt 2b er ikke relevant for Vadehavet, da det ikke er karakteriseret som et lukket bassin eller som et meget lidt eutrofieret vandområde.

Arealer i oplandet til Lister Dyb

Pkt. 1: Husdyrbruget i kumulation med andre planer og projekter
Da dyretrykket har været stigende i oplandet til Lister Dyb med 2,8 % fra 2007 til 2014 jf. statsforvaltningens oversigt, må udvaskningen ikke overstige den mængde kvælstof, der udvaskes fra et planteavlbrug.

I den indsendte ansøgning (67642) er der en beregning, hvor det kan ses, hvordan udvaskningen ville være, hvis der udelukkende var anvendt handelsgødning svarende til et planteavlbrug. Denne beregning viser en

udvaskning på 73,5 kg N/ha, se bilag 8. Udvidelsen på denne ejendom giver en udvaskning på 73,4 kg N/ha. Dette er under udvaskningen fra et planteavlsbrug. Udvaskningen er reduceret gennem følgende tiltag: 16 % ekstra efterafgrøder ud over NaturErhvervstyrelsens krav.

Tønder Kommune har ikke kendskab til andre nye kilder, der ikke stammer fra husdyrproduktionen, der har betydet en stigning i nitratudvaskningen i oplandet til Lister Dyb.

På den baggrund vurderer vi, at nitratudvaskningen, fra husdyrbruget og fra andre planer og projekter, ikke er væsentlig for miljøtilstanden i dybet.

Pkt. 2a: Husdyrbruget i sig selv

Det enkelte husdyrbrug må ikke bidrage med mere end 5 % af den samlede nitratudvaskningen til Lister Dyb, der er 1.727 ton N pr. år. Dvs. det enkelte husdyrbrug ikke må udlede over 86,35 ton N pr. år, som svarer til de 5 %.

Ansøgningsskemaets beregninger viser, at den samlede mængde kvælstof, der udbringes på husdyrbrugets arealer er 28,9 ton i ansøgt drift. Afskæringskriteriet for det enkelte husdyrbrug er dermed overholdt.

Det kan hermed konkluderes, at projektet ikke medfører en skadevirkning på overfladevande, herunder på Natura 2000- områder (yngle- og rasteområder for beskyttede arter).

4.5.3. Nitrat til grundvand

Husdyrlovgivningens beskyttelsesniveau i forhold til nitratudvaskningen til grundvand er rettet mod arealer beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder.

For områder der er udpeget som nitratfølsomme kan der være 3 situationer:

Situation 1: Der er foretaget zonerings (statslig kortlægning) af området samt udarbejdet en indsatsplan for området.

Situation 2: Der er hverken foretaget zonerings (statslig kortlægning) af området eller udarbejdet en indsatsplan for området.

Situation 3: Der er foretaget zonerings (statslig kortlægning) af området, men ikke udarbejdet en indsatsplan for området.

Husdyrbrugets udbringningsarealer er omfattet af situation 2. Her gælder det at:

Situation 2

- Udvaskningen af nitrat må ikke stige, hvis udvaskningen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

33,7 ha ligger inden for nitratfølsomme indvindingsområder.

Der er foretaget en beregning af nitratudvaskningen fra rodzonen fra de 33,7 ha der ligger inden for nitratfølsomme indvindingsområde.

Beregningerne for markerne i det nitratfølsomme indvindingsområde kan ses nedenfor.

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
9-2	0,9	60	-5	61	63
30-0	5,9	60	-5	61	63
300-0	10,4	60	-5	61	63
15-0	12,9	60	-5	61	63
31-0	11,9	60	-5	61	63
6-0	15,8	60	-5	61	63
8-0	4,5	49	-1	47	48
9-0	9,7	49	-1	47	48

Beregningerne viser, at nitratudvaskningen fra rodzonen fra arealerne overstiger 50 mg nitrat/l for de fleste af markerne, men at udvidelsen ikke medfører en stigning i udvaskningen (merbelastningen er negativ).

Der stilles i godkendelsen ikke vilkår om sædskifte, da der er valgt referencesædskifte i både nudrift og ansøgt drift. Udvaskningen til grundvand kan overholde de fastsatte krav som følge af ekstra efterafgrøder og dette medfører tillige, at udvaskningen i ansøgt drift er under niveauet svarende til et plantebrug og hvis det var nitratklasse 3.

Vi vurderer, at godkendelsen med de stillede vilkår om 16 % ekstra efterafgrøder sikrer grundvandsinteresserne.

4.5.4. Fosfor til Vadehavet

Beskyttelsesniveauet (krav til fosforoverskud) i forhold til fosforoverskud gælder for arealer, der ligger inden for områder, der er udpeget som fosforklasse 1, 2 eller 3. Derudover må fosforudledningen af arealerne ikke overstige det niveau, som fremkommer ved maksimalt lovligt harmonitryk.

Vadehavet er, især på baggrund af de fysiske forhold, vurderet til at tilhøre de mindre fosforfølsomme Natura 2000 vandområder. Derfor er størstedelen af arealerne i oplandet til Vadehavet udpeget som fosforklasse 0 og her gælder som udgangspunkt de generelle harmonikrav.

Ingen af husdyrbrugets arealer er beliggende i fosforklasse, og det beregnede fosforoverskud overstiger ikke det overskud, der kan beregnes ved fuldt harmonitryk, hvilket betyder, at kravet til fosforoverskud på arealerne er overholdt. Fosforoverskuddet er beregnet til 13,6 kg P/ha/år og ved fuldt harmonitryk er det beregnet til 13,6 kg P/ha/år.

Tønder Kommune finder ikke, at beskyttelsesniveauet i forhold til fosforoverskud skal skærpes, når det generelle fosforoverskud, beregnet i it-ansøgningsystemet, er overholdt. Dette er i overensstemmelse med NMKNs afgørelser på området.

Arealerne omfatter ikke områder, der skrâner i en sådan grad mod vandløb, at der er risiko for direkte belastning af Vadehavet gennem overfladeafstrømning af husdyrgødning.

Husdyrlovgivningens regulering af fosforudledningen til Vadehavet bygger på nyeste viden.

Sammenfattende vurderer vi, at projektet ikke gennem fosfortab fra arealerne vil kunne påvirke de arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for Vadehavet.

4.6. ALTERNATIVE MULIGHEDER

Ansøger har ikke overvejet egentlige alternativer i forhold til det, der er beskrevet i ansøgningen. Alternativet til ansøgningen er derfor alene at undlade en udvidelse af produktionen og lade den eksisterende produktion fortsætte.

5 HØRINGER

Idehøring

Ansøgningen blev annonceret på kommunens hjemmeside i perioden fra den 20. februar 2015 til den 6. marts 2015.

Nabo- og partshøring

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal partshøres i sagen er ansøger og ejere af jord, der er med i projektet. Der ligger ingen beboelser inden for lugtkonsekvenszonen på 550,5 meter. Personerne der skal høres har modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

I forbindelse med partshøringen er der ikke indkommet bemærkninger.

6 KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klageperioden løber fra torsdag den 13. august 2015 og en eventuel klage skal være modtaget senest onsdag den 9. september 2015, kl. 23.59.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte, at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

7

BILAG

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: BAT-beregning

Bilag 3: Kapacitetsberegning

Bilag 4: Beredskabsplan

Bilag 5: Naturområder

Bilag 6: Natura2000-områder

Bilag 7: Samlet oversigt over arealer

Bilag 7a-d: Oversigt over arealer opdelt

Bilag 8: Ansøgningsskema nr. 67642, vers. 4 (kan fås ved henvendelse til kommunen).

8 REFERENCER

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4/12 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med seneste ændringer.

² Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 408 af 1. maj 2007

³ Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr nr. 558 af 1. juni 2011

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3/7 2013 om naturbeskyttelse med seneste ændringer.

⁵ Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug

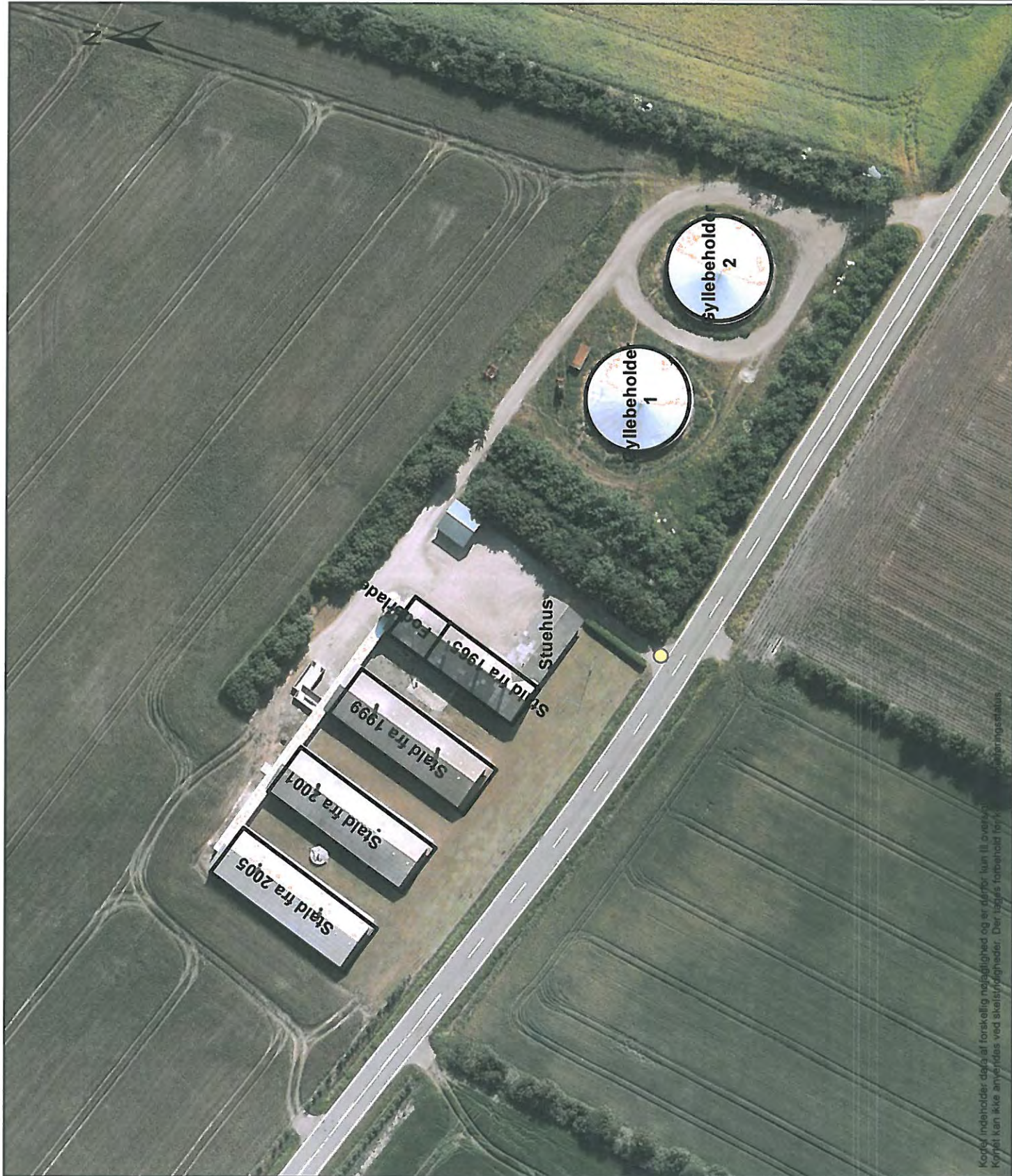
⁶ Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, udgivet af FMK, 2. udgave

Bilag 1: Situationsplan
Harres 68,
6261 Bredebro

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Rådhusstræde 2,
6240 Løgumkloster

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering.
Kortet kan ikke anvendes ved stavelser og lignende. Der tages forbehold for
ændringer og fejl.

Bilag 2

Beregning af BAT-niveau, Harres 68, 6261 Bredebro

For ansøgningen, der er indsendt efter 10. april 2011, er den samlede emissionsgrænseværdi fra stald + lager, der ikke skal renoveres (med 50-75 % fast gulv):

Stald	Antal dyr	Dyretype	BAT niveau kg NH3/dyr	Korrigeret til*	Kg NH3- N/stald
1	2.061	Slagtesvin	0,31	0,3384	697,4
2	2.061	Slagtesvin	0,31	0,3384	697,4
3	2.061	Slagtesvin	0,31	0,3384	697,4
4	1.011	Slagtesvin	0,31	0,3384	342,1
I alt					2.434,3

* BAT niveauet korrigeres for afvigende vægtgrænser ved, at:

Emissionsgrænseværdi x (referenciligningen for N ab dyr (2013/2014)/2838, hvor referenciligningen er (afg.vægt – indg.vægt) x (13,77 + 0,1733 x (afg.vægt + indg.vægt))).

Dvs. der skal korrigeres med: $(112 - 32) \times (13,77 + 0,1733 \times (112 + 32)) / 2838 = 1,0916$.

Spildevandsmængde:**Tabel 6: Skønnede spildevandsmængder:**

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Sanitært spildevand fra stuehus	ca. 170 m ³	ca. 170 m ³	*	*
Tagvand fra eksisterende bygninger	ca. 2.500 m ³	ca. 2.500 m ³	Så vidt vides er der direkte nedsivning	Ingen

* Der er ikke kendskab til afløbsforholdene på ejendommen. Ejendommen er erhvervet i 2012. I BBR står: "Øvrige renseløsninger: Mekanisk med direkte udledning".

Rengøringsvand, drikkevandsspild mv. indgår i kapacitetsberegningen. Mængden af tagvand er skønnet ud fra grundareal x 0,85 m³/m².

Der er ikke etableret w og badefaciliteter i forbindelse med staldanlægget.

Spildevand tilledt gyllebeholder

Jf. normtal 2013 er der 0,558 m³ gylle/slagtesvin 32-111 kg og 0,567 m³ gylle/slagtesvin 32-112 kg.

Kapacitetsberegning (nudrift):

4.807 slagtesvin 32-111 kg x 0,558 m³ = 2.681 m³
 Fradrag for overdækning: 0,4 m³/m² * 700 m² = 280 m³
 I alt 2.401 m³ gylle

Opbevaringskapacitet: 1.600 m³ og 1.600 m³ i gyllebeholdere, i alt 3.200 m³ i gyllebeholdere alene. Der er således ca. 16 måneders opbevaringskapacitet.

Kapacitetsberegning (ansøgt drift):

7.194 slagtesvin 32-112 kg x 0,567 m³ gylle = 4.082 m³
 Fradrag for overdækning: 0,4 m³/m² * 700 m² = 280 m³
 I alt 3.802 m³ gylle

Opbevaringskapacitet: 1.600 m³ og 1.600 m³ i gyllebeholdere, i alt 3.200 m³ i gyllebeholdere alene. Der er således ca. 10 måneders opbevaringskapacitet.

Fremadrettet skal alt gylle leveres til biogasanlæg og tages ikke retur til udbringning på egne arealer, således at der i princippet ikke er nævneværdige mængder gylle til opbevaring på ejendommen. Det er muligt, at en af gyllebeholderne vil blive lejet ud.

Beredskabsplan (Tønder Kommune)

Beredskabsplan
for
Harres 68, 6261 Bredebro

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE	3
BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS	4
OVERLØB AF GYLLE	5
KEMIKALIE- OG OLIESPILD	6
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE	7
STRØMSVIGT	8
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER.....	9
BILAG A Kort over ejendommen	10

28/8-2014

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres ca. 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i mappe i forrummet.

Kort materiale:

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Fyringsolietank
- Slukningsmateriel
- Elskabe med afbrydere til diverse pumper, anlæg mv.
- Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

Der er intet kemikalielager, oplag af handelsgødning eller trykflasker på ejendommen. Markdrift foregår fra ejendommen Storde 3. Der sker udelukkende direkte nedsvivning af overfladvand. Der

Husk:

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Der er ingen fastnettelefon i forbindelse med husdyrbruget på ejendommen. Nærmeste telefon er Erik og Rene Petersen mobiltelefoner:

Erik:	2193 6215
Rene:	2876 3152
Miljømyndighed	kontaktes på telefon 7492 9292 (mandag-onsdag kl.08.00-15.00, torsdag kl. 08.00-17.00, fredag kl. 08.00-13.00)
Falck	kontaktes på telefon 70 10 20 30 dag og nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon 112 dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon 7011 0707 fra kl. 16.00 - 08.00 og lørdag, søn- og helligdage hele døgnet
Tandlægevagt	kontaktes på telefon 6541 4551 fra kl. 9.00 – 12.00 på lørdage, søndage og helligdage
Landbocenteret	kontaktes på telefon 7436 5000
Dyrlæge	Kristen Vandel Jensen, LVK, kontaktes på telefon 2893 6066
Foderstofforretning	ATR Landhandel DK kontaktes på telefon 3841 6600
Elektriker	JAB EI-service kontaktes på telefon 7471 1511
Smeden	Boy Davidsens Maskinforretning ApS kontaktes på telefon 7471 1338
VVS	Brdr. Gotthardsen kontaktes på telefon 7478 2030
Ventilationsfirma	Skov A/S kontaktes på telefon 7217 5555

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.

Hvad er der sket og at det er en gårdbrand.

Er der tilskadekomne – hvor mange?

Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren, Erik Petersen på tlf. 2193 6215.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlevér denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.

Hvor det brænder.

Brandens omfang.

Hvor der er adgangsveje.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan afhjælpe situationen:

4 stk. pulverslukkere

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 112

Oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Erik Petersen på tlf. 2193 6215.

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 7492 9292

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle spredes over et større areal. På grund af det flade terræn vil gyllen primært blive liggende ved gyllebeholderne, samt måske løbe mod lavning på marken øst for gyllebeholderne. Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængigt af mængden af gylle.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Traktor med frontlæsset (står på Storde 3)

Halmballer (står på Storde 3 og Harres 48)

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af kemikalier og olie – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Erik Petersen på tlf. 2193 6215.

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 7492 9292

Forsøg opdæmning for at undgå at spild spredes over et større areal. Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængigt af mængden af spildt væske. Normalt er den eneste potentielt forurenende væske, som opbevares på ejendommen fyringsolien i olietanken (nedgravet olietank).

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Traktor med frontlæsset (står på Storde 3)

Halmballer (står på Storde 3 og Harres 48)

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbyrder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand:

Hovedhane til vandværksvand sidder ved vejen ind til stuehuset (se kortbilag).

Elektricitet:

Hovedafbryder sidder ved eltavlen i foderladen. Endvidere er der en elskab i stuehuset (se kortbilag).

Der bruges både automatsikringer og almindelige amperesikringer. Nye amperesikringer opbevares ved eltavlerne.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurdér om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til SE energi og forhør om varigheden af udfaldet.

Telefon nr. 7390 3100.

Eventuelt iværksæt opstart af nødstrømsgenerator. Nødstrømsgeneratoren står på en vogn i rundbuehallen på Harres 48.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER INSTRUKS

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllemiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

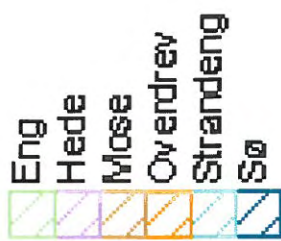
BILAG A Kort over ejendommen

 Landbosyd	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Målforshold: 1:750 Int.: UPA
Beredskabskort Harres 68, 6261 Bredebro Dato: 16.07.2014 / 13:32:33	

Bilag 5: Naturområder
Harres 68,
6261 Bredebro

Signaturforklaring

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Rådhusstræde 2,
6240 Løgumkloster

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsformål.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortfejlagninger.

Bilag 6: Nærmeste N2000
Harres 68,
6261 Bredebro

Signaturforklaring

EF_FUGLE_BES_OMR

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Rådhusstræde 2,
6240 Løgumkloster

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

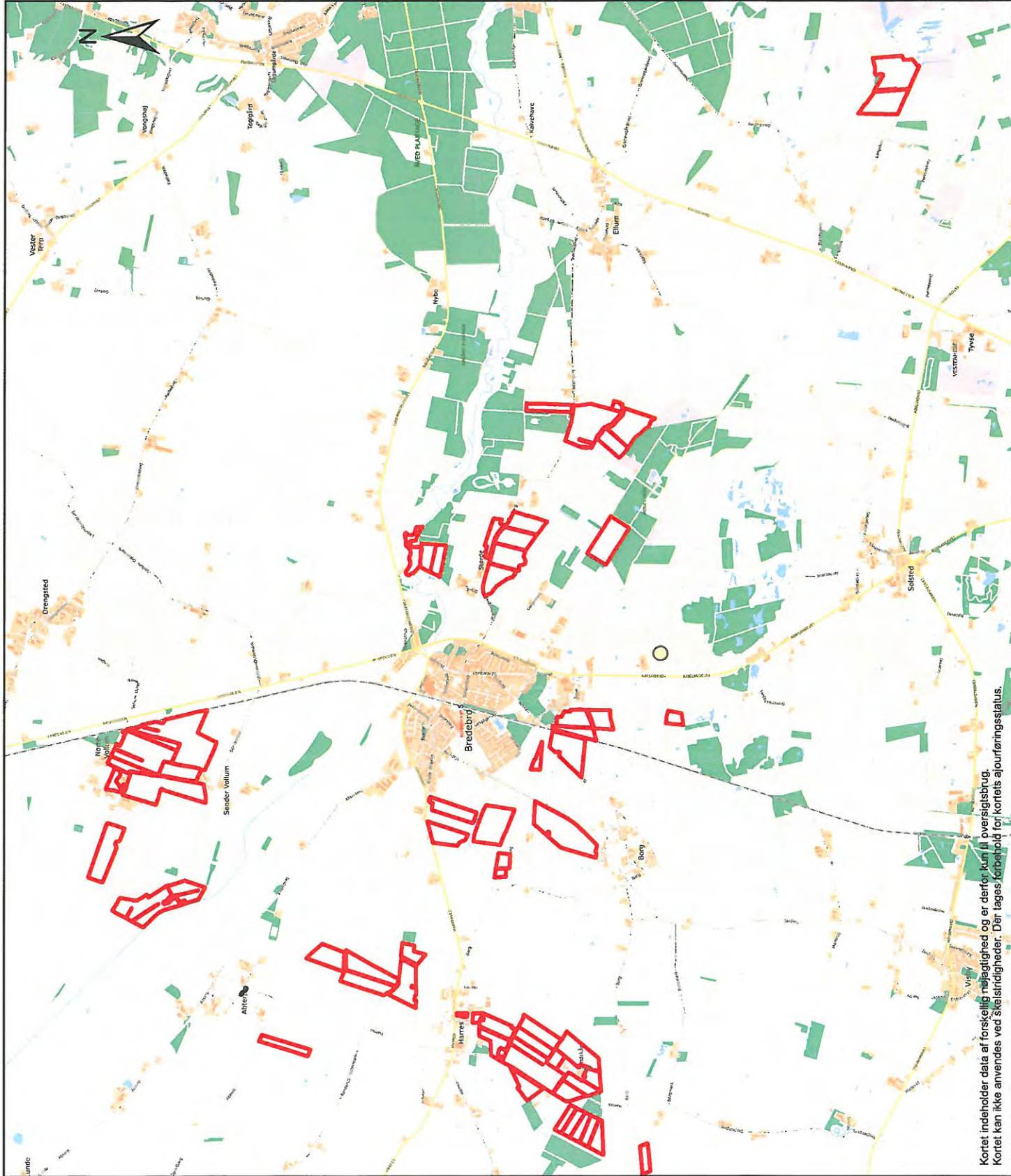
Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Bilag 7: Samlet oversigt over
arealer miljøgodkendt til
Harræs 48 og 68,
6261 Bredebro

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Rådhusstræde 2,
6240 Løgumkloster

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

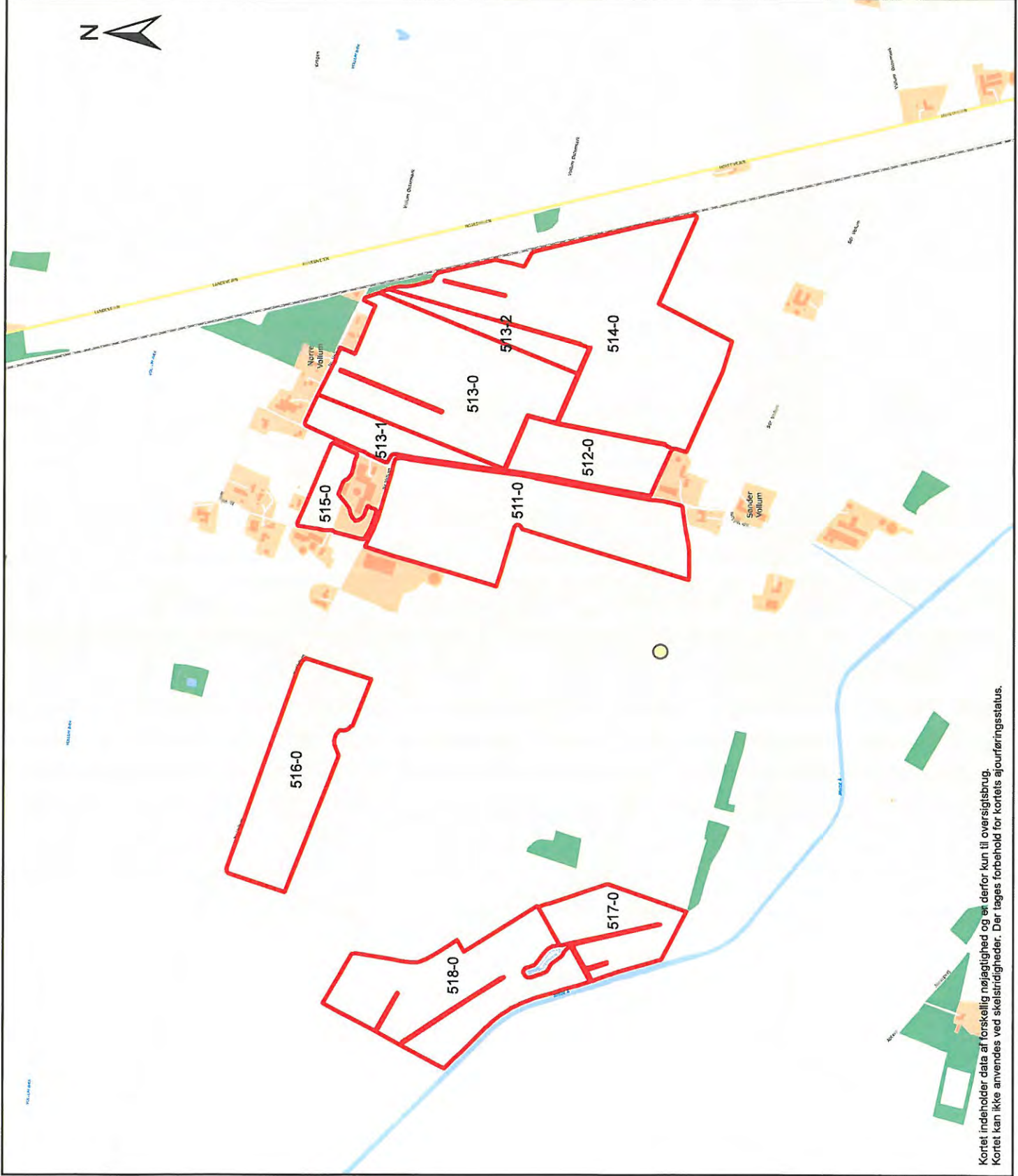
Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun et oversigtsbillede.
Kortet kan ikke anvendes ved skelisindigheder. Der laves forbehold for kortets skuringsstatus.

Bilag 7a: Samlet oversigt over
arealer miljøgodkendt til
Harres 48 og 68,
6261 Bredebro

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Rådhusstræde 2,
6240 Løgumkloster

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

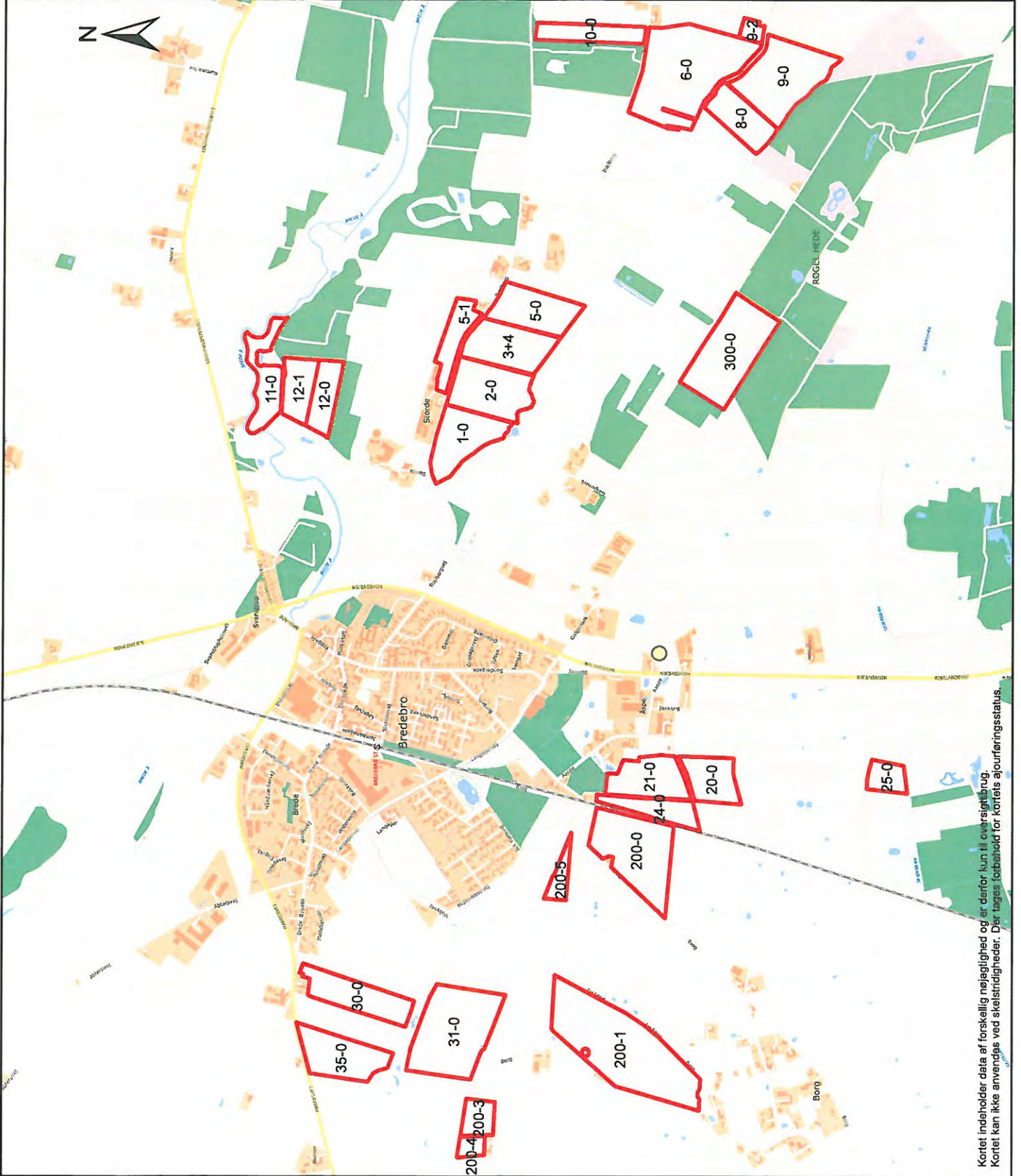
Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skudsrigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Bilag 7c: Samlet oversigt over arealer miljøgodkendt til Harres 48 og 68, 6261 Bredebro

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Rådhusstræde 2,
6240 Løgumkloster

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

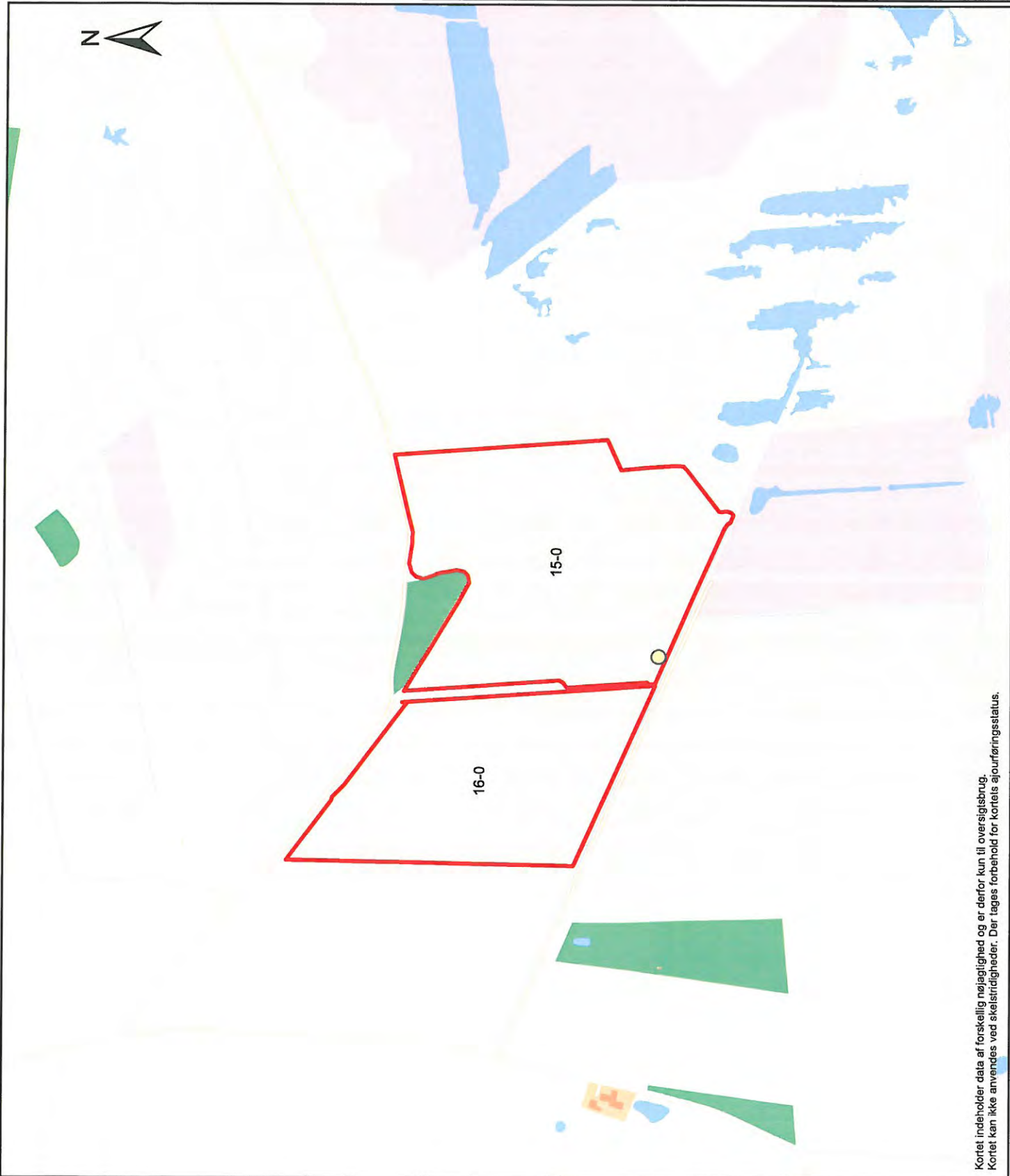
Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Bilag 7d: Samlet oversigt over
arealer miljøgodkendt til
Harres 48 og 68,
6261 Bredebro

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Rådhusstræde 2,
6240 Løgumkloster

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.